

СВІДОМІСТЬ ЛЮДСТВА ОЧИМА НІМЕЦЬКИХ ФІЛОСОФІВ

Семко М.О, Шаблевська І. Ю.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

На межі на межі XIX і XX століття у філософії серед різних шкіл і напрямків починають укріплюватися позиції ірраціоналізму. Серед них значне місце належить філософії життя. Засновує «філософію життя» Артур Шопенгауер, який вважав, що розум у житті людини і у світі в цілому відіграє скромну, суто технічну роль. Таким чином, «життя» – це перша реальність (субстанція), що передує розділенню матерії та духу, буття і свідомості. Воно виступає вічним принципом буття, який реалізується в індивідуальних і неповторних формах людської діяльності. Розум, свідомість виконує в житті лише другорядну, підпорядковану роль захисту від руйнівних впливів зовнішнього середовища. Основним же стимулом всіх дій людини, які визначають і зміст цих дій, є сфера несвідомих життєвих потягів [1].

Послідовником ірраціоналістично-гуманістичного напрямку стає Фрідріх Ніцше. Але він бажає звільнити «життя» від переважного гніту розуму та проголошує «переоцінку всіх цінностей», перехід «по той бік добра і зла». «Смерть бога», «боговтрата», що переживається людством, повинна полегшити цей шлях. Немає нікого, кому ми зобов'язані віддавати звіт у своєму житті, крім нас самих. Людство може робити з собою все що хоче. Життя є тільки експеримент що пізнає, а не його обов'язок. На підставі цієї філософії Ніцше створив свій міф про «надлюдину» – сильної особистості, вільної від моралі, упокорювання, відкрито тягнеться до зла як єдиної сили творення, яка дивиться в обличчя смерті з веселим трагізмом, рухомою вперед «волею до влади». Ніцше цікавий ще й тим, що сформулював своєрідну філософію влади. У німецькій філософії присутній термін «воля до буття», введений Артуром Шопенгауером. Цей термін Ніцше трансформував в «волю до влади» і тим самим позначив нову область у визначенні природі влади, як такої. Цілком очевидно, що філософський сценарій XX століття багато в чому розвивався по Ніцше. Він досить точно визначив, що влада, спираючись на закон, виступаючи від імені закону, сама схильна цим законом знехтувати. Ніцше виділив два типу людей, які завжди будуть порушувати закон. Перший тип – злочинці поза законом, вони знаходяться внизу, а закон над ними. Другий – люди над законом: це представники влади. Ніцше виявив схожість між цими двома типами – порушувати закон, переступати через нього в силу «волі до влади». У світлі подій XX та XXI віків позначена Ніцше більш століття назад ідея набуває особливої актуальності [2].

Література:

1. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. -2-ге вид., допов. і переробл. – Х. : Право, 2012. – 312 с.
2. Кишук Ю. Ф. Філософія Ф. Ніцше и ее влияние на культуру XX века / Ю. Ф. Кишук // Сумма философии. Вып. 7. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2007. – С. 105-110.